

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 « 05 »
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 « 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 23.

Ünnep előtt.

Huszonegy óra választ el bennünket a béke ünnepétől, de a magyar politikai világnak békecsillaga még nem tűnt fel a láthatáron. Sőt a chaosz mind nagyobb és nagyobb lesz s a kibontakozás mind nehezebbnek tűnik fel.

A miniszterelnök tegnapi beszéde csak nagyon keveset sejtet arról, hogy mi fog történni — újév után. Ez a kevés pedig éppen nem vigasztaló.

A kormány lapjai hosszasan foglalkoznak a miniszterelnök éles beszédjével, tőlük telhetőleg magasztalják, hogy az mily nagy világosságot vetett a helyzetre, de nem iparkodnak arra, hogy e nagy világosság fényes sugaraiból olvasóinknak is juttassanak valamit.

Egyik, a »Pester Lloyd« mégis hozzájárul valamivel, amennyiben nemcsak világosan kimondja, hogy rendeleti uton fognak intézkedni a provizórium dolgában, hanem ennek a rendeleti intézkedésnek alkotmányos színezetet is törekszik adni.

Az alkotmányos jelleget ennek a pátenznek — a Pester Lloyd szerint — az indemnity adja meg. A kormány még október közepén megkapta az országgyűlés két házától és a királytól az indemnityt, vagyis a felhatalmazást, melynek erejénél fogva az 1898-iki év első hónapjában az ideai költségvetés keretében beszédhesse az állami bevételeket és fedezhesse a kiadásokat. Ez a felhatalmazás,

így okozódik a németnyelvű félhivatalos, alkotmányos államban azt hozza magával, hogy a kormány saját felelősségére tett szükségbeli intézkedésekre nem előzetesen, hanem utólagosan kapja meg a parlament helybenhagyását.

Eltekintve attól, hogy vajjon a pátensekhez megadja-e, hacsak utólagosan is beleegyezését a parlament, az nem egészen bizonyos, eltekintve továbbá attól, hogy az indemnitásnak ilyenféle tágkörű magyarázatát bajosan engedi meg a magyar parlament — ez az expediens nem oldja meg a nehéz válságot.

Akkor sokkal inkább el lehet fogadni azt a kevésbé veszedelmes modus vivendit, hogy törvény és rendelet nélkül maradjon meg egyideig a mostani állapot. A vámhivatalok, miután a külön vámterülethez sorompó nem lett felállítva, teljesítik ezután is, mint eddig kötelességüket s elszámolják külön, az eddigi arány szerint a két állam jövedelmeit.

A kormány pedig tegyen módosítást provizórius javaslatához, hogy jan. 1-ig visszaható erővel bír. A mi pedig a bankot illeti, az 1892. törvény a valutáról a forgalomban levő bankjegy értékét biztosítja az 1910-ik évig. Csak a bank szabadalma szűnik meg Magyarországon, a mi azt jelenti, hogy itt bárki készíthet esetleg bankot. És ha a forgalom beveszi, akkor kétféle papirospenzjegyünk helyett addig, a meddig, többféle lesz.

Természetes dolog, hogy ez az ex-lex állapot sokáig nem tarthat, de legalább megvalósítható pátenz nélkül, melyet Jó-

zsef császár óta teljes szívéből gyűlöl a magyar.

Újév után pedig talán már nem folytatja sokáig a függetlenségi párt az áldatlan obstructiót. Hiszen a kormány ugyanis teljesen a függetlenségi párt kezében lesz az új esztendőben is.

A négy hónapi indemnitás alatt annyi dolga lesz a kormánynak, hogy a függetlenségi pártnak száz alkalmat fog adni az obstructióra. A költségvetés normális tárgyalása obstructió nélkül is hónapokig tartó munka. Időközben le kell tárgyalni az ujonczjutalékról szóló törvényjavaslatot is. Azután pedig jönnek a kiegyezési törvényjavaslatok s mindezek felett sötét árnyként ott lebeg majd előttünk az alkotmány nélküli Ausztria, a melylyel szóba nem állhatunk s amelylyel egyezséget amugy sem köthetünk. Eppen azért a függetlenségi párt nem veszít semmit, ha most nem forszirozza is a kényszerű törvénytelenesség a dolgokat és nem fokozza a bajokat akkor, amidőn a tavasszal ugyanis ismét a Ház előtt lesznek a kiegyezési javaslatok és megvitathatja a maga álláspontját.

Nehéz aggodalmakkal nézünk tehát az ünnepek elé, mert újabb fordulatot addig most már nem is remélhetünk.

A „Times“ Apponyiról.

A legelterjedtebb angol világlap, a »Times« legutóbbi számában több hasábos nagy cikkben emlékezik meg Apponyi minapi beszédéről, megemlítve azt is, hogy beszéde az egész

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Az én karácsonyestém.

Írta: DEÉR.

Megérkezett az epedve várt karácsony. Hőlepel fűdi a földet, a fák csupasz ágait vastagon borítja a zuzmara; hűvös, metsző szél sivit végig az utcákon. Fül-fölkap egy csomó havat s örült sebességgel ragadja magával a járókezők nagy öröme. S e barátságatlan, zord idő daczára is oly nagy a járás-kezés.

Ritkán lehet városunkat ily élénknek látni. Minden arcon az öröm, boldogság ül.

Vigan üdvözlök egymást az emberek s néhány szót váltva, egymásnak boldog ünnepeket kívánva elválnak; — hisz oly sietős mindenkinek az utja.

Hogy is ne lenne az! Hisz mindenhol várják már a kis Jézust a »Kriszkindlit«.

Lassan közeledik az est . . . Az ég alja vörös s az első csillag homályos fénye a busznap utolsó sugaraival küszködik. Finom rózsás köd lebeg előtte, de a rózsás köd már nem takarhatja el egészen tisztá, üde csillagását.

Az utcák egyre veszítenek élénkségükből. Mindenki családja körébe siet, hogy ott élvezze a legszentebb est kedves örömeit.

Eszembe jut, hogy egy éve én is boldogan vártam e szép estét. Föltűnik előttem a ra-

gyogó karácsonyfa; fölujul lelkemben az egész éj, melyet boldog gondtalanságban töltöttünk el.

E gondolatok közt mély fájdalom tölti el egész valómat. A mai karácsonyest jutott eszembe, mely oly kevés örömet s oly sok kínos fájdalmat ígér . . .

* * *

Megérkezett az est. Boldogság, öröm honol a legtöbb helyen.

Nem így nálunk.

Együtt vagyunk valamennyien kicsiny, egyszerű szobánkban. A kisdud lámpa halvány fénye bántó félhomályt áraszt szét s ez még jobban érezteti velem a helyzet nyomasztó voltát.

Öten voltunk, de egy titkos, benső hang azt sugta, hogy nemsokára csak négyen leszünk. Elszáll közülünk az, kit mindannyian annyira szeretünk.

Ott fekszik a hófehér párnák közt lecsukott szemekkel, halavány arczeval. Nem mosolyognak az ajkak, nem hordja körül szelid, kék szeméit, melyekből csak szeretetét olvastuk ki. Szegény jó anyánk beteg.

Arzán a fájdalom kifejezése ül; bágyadtan temeti fejét a párnák közé. Nem panaszkodik; tán mert tudja, hogy ezáltal csak nagyobbítaná, fájdalmasabbá tenné a helyzetet.

Pedig szenved, nagyon szenved. Ezt mutatják a kebléből előtörő sóhajok, arzának fájdalmas vonaglása.

S mi nem vigasztalhatjuk, nem enyhíthet-

jük szenvedéseit. Az orvos szigorúan meghagyta, hogy kiméljük minden izgalomtól. Minden szó árt neki most, midőn a baj tetőpontját éri el.

Néma, fájdalmas csend honol köztünk. Jó atyánk komoran ül az ágy mellett. Szomorúan hajtja le fejét. Érti ő, hogy családjának boldogsága már csak percek kérdése.

Néha-néha egy-egy könnyesepp pereg alá azon a férfias arczon. Ilyenkor fölemeli fejét, szeméit hosszasan függeszti az előtte fekvő betegére s mintegy kérni látszik őt, hogy ne hagyjon itt bennünket, kik annyira szereljük.

Az ágy lábánál ül nagyobbik nővérem. Még alig tíz éves, de átérti a helyzetet. Elfojtja könnyeit; néha-néha megtörli szeméit csak úgy titokban, hogy atyánk ne lássa. Nem akarja, hogy az ő könnyei is szomorítsák.

Gyakran rám tekint, mintha szemeimből akarná kiolvasni a jövőt, a vigasztalást. Pedig magam is alig tudom visszafojtani könnyeimet.

És néma, fájdalmas csöndet meg-megzavarja kis hugom, a kis hároméves Margitka, ki vidáman gond nélkül játszadozik mellettem. Néha-néha fölkap, ez a kacagás mint egy éles tör járja át a lelkemet.

Ártatlan kis teremtes, milyen boldog. Nem ismeri az életet, nem tudja, hogy az, a ki őt annyira szerette, akinek szemefénye volt, most a halállal vívódik s tán soh'sem mondja többé: »Én kis leányom« . . .

Szomorú egy karácsonyest . . . s ki tudja, mily szomorú karácsonynapra viradunk? . . .

francia és német sajtóban élénk megbeszélés tárgyát képezte a legutóbbi napokban.

Nem szólva azon politikai kombinációkról, melyeket ehhez a beszédhez fűz az előkelő lap, — mindenesetre érdemesnek tartjuk megemlíteni azt, a mit *Apponyiról* magáról mond.

Még pedig a következőket mondja:

»Azt a beszédet, a melyet *Apponyi* Albert gróf, a nemzetipárt vezére, a kormány javaslatát illetőleg mondott a magyar parlamentben, minden tekintetben a legnagyobb fontossággal bírónak kell tartanunk. Mert a nemzetipárt a liberális többséggel szándékolt fuzióra való törekvését ujjal mint közel bekövetkezőt helyezi kilátásba.

Nagyon megkönnyítette a kormány — még a nyáron — a nemzeti párttal szemben helyzetét, mikor *Apponyinak* a nemzeti katonai nevelésre irányuló óhajait javarészt megvalósította, s úgy ebben, mint más elvi fontosságú kérdésben a két párt közötti differenciákat tőle telhetőleg csökkentette.

És nem is várható más egy ily kiváló államférfitől, mint a minő *Apponyi*, hogy a mostani válságos körülmények között mindenképpen egyesülni óhajt a kormányval, még pedig a 67-es alapon, melyen Magyarország és a Monarchia jövődő nyugalma és békéje alapszik. . . .

Majd így végződik a cikk:

»*Apponyi* Albert gróf, pénteken mondott beszédével, mely 5 negyedóraig tartott, ismételtén jelét adta kimagasló államférfiúi és szó-noki képességeinek. Bátran állíthatjuk, hogy az egész Házat, pártkülönbség nélkül, valóság-gal elragadta. Leirhatatlan hatást keltett, mikor, s az opposzió legkiválóbb vezére, a javaslat elfogadása mellett tört lándzsát; — de távol tudta magát tartani annak még a gondolatától is, hogy a kormány jelenlegi nehéz helyzetét saját előnyére kiaknázza.

Apponyi eléggé bebizonyította ezen magatartásával is, hogy nem arra törekszik, hogy a pártok között minden áron fuzió legyen, vagy hogy talán magának a miniszteri széket megszerezze, hanem hogy a dualizmus

ügyét minél jobban és hathatósabban előmozdítsa.»

Nincs mit kommentálnunk ezt a cikket, mert nagyon éleslátású és nagyon tiszta judiciummal bíró férfiú tollából eredt, s a mily bőkezű a dicséretben, szintoly méltányos és igaz is. —i.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 23.

Ma már mindenki tisztában volt azzal, hogy a helyzeten semmi se fogmár változtatni. *Bevégzett dolog:* december 31-ike elérkezik és a kormány javaslatából nem lesz törvény. *Lukács* miniszter azonban megjött Bécsből és sokáig tanácskozott Bánffyval.

Az ülés egy incidenssel kezdődött. *Kubik* Béla, a szélsőbal hatalmas termetű athletája föllállt s szeliden félre hajtva nagy fekete fejét, halkan suttogetta Szilágyi felé:

— Elnök ur, úgy vélem, nem vagyunk annyian, amennyi a tanácskozás megtartásához szükséges.

Szilágyi nyájas hangon szólott:

— Kérem, jegyző urak, olvassák meg a Ház tagjait, — ujjával megnyomta a villamos gombokat.

Rohantak be a jobboldaliak s kisült, hogy 52 képviselő van együtt.

— A puska nem sült el! — kiáltottak jobbról.

Ezután megkezdődött, illetőleg folytatódott a vita.

Fáy István volt az első szónok, aki visszautasította a kormány ama vádját, mely szerint a szélsőbal, midőn e javaslatot támadja, a javaslat törvényerővé emelkedését akarja megakadályozni. Söhase volt kicsinyebb és okatlanabb a hazafiatlanság szegényítő vádjá, mint most, midőn a függetlenségi párt a hazának közjogi és gazdasági önállóságának védelmére folytat lelkes harcot. E párt küzdelme az önálló vámterület; Magyarország harez a függetlenségeért a hagyományos osztrák politika ellen, mely Magyarországot szegénynyé, aztán osztrákká akarta tenni. Már azon az uton is

vagyunk. Ennek megakadályozására szükséges az önálló vámterület.

Szemére lobbantja aztán a kormánypártnak, hogy a király személyét kortes czélokra használják. Ki van arra jogosítva, hogy a király fölkenet személyét azzal gyanúsítsa, hogy a magyar nemzett törvényben biztosított jogának érvényesítésében megakadályozza. Bánffy tegnapi beszéde után azt mondja: Tekintsen vissza öseire, kérdezze meg szellemeiktől: van-e helye köztük oly utódnak, kik az ország alkotmányát támadják meg? O biztos az ősi Bánffynak feleletéről. Nem fogadja el a javaslatot. (Zajos é jenzés a szélsőbalon.)

Thaly Kálmán szintén a miniszterelnök ama kijelentésével foglalkozik, melyet tegnap az Ausztria és Magyarország közti viszonyról tett. Ő Bánffy tegnapi kijelentése után azt is felteszi róla, hogy ha tőle függne, képes volna a dualizmust realizmussal is fölcserélni. A miniszterelnök második fölszólalásában az önálló vámterület kérdése még homályosabbá lett, mint eddig. Ujabb felvilágosításra van szükség s azt *Apponyitól*, nem Bánffytól várja, mert *Apponyiban* bizik, személyét tiszteli. Az önálló vámterület — ugymond — olyan volt előttünk, mint a sudár fa tetején lévő nemes gyümölcs. Hogy megszerezzük, hogy elérjük, azért küzdöttünk, arra törekedtünk. Most pedig, midőn öltünkbe hull, még csak le se hajoljunk érte? (Élénk tetszés a szélsőbalon.)

Fejtegeti ezután, hogy mért nem fejlődhetik a magyar kultúra? Azért, mert a közösgyes kiadásokra pazaroljuk a temérdek pénzt. (Helyeslés a szélsőbalon.) Fejtegeti azután a vám történetét. A vámsorompók felállítása oly régi . . .

Közbeiktáltások a szélsőbalon: Mint a próféták!

Thaly Kálmán: Próféták? Mint az apostolok! (Derűltség.) Már Jézus idejében se voltak kedves emberek a vámszedők. Ugy hiszem, az apostolok között is voltak vámszedők, talán Jakab apostol . . .

Lukács, Lukács — zugta a szélsőbal.

Hentaller Lajos: Nálunk kettő van. Egyik elől Lukács, a másik hátulról Lukács. (Derűltség.)

Thaly Kálmán: Visszatér Bánffy beszédére, különösen arra a passzusára, hogy a miniszterelnök szorosabbra akarja fűzni Magyarország gazdasági kötelékét. Erre azzal a közmondással felel:

Ha szív vonzódjék,

Ha madzag szakadjék.

(Óriási derűltség.)

Gondolataimból kis hugom vert föl, ki hirtelen e szavakkal fordult felém:

— Sándor, mikor jön a kiszkindli?

Ölembé vettem a kis teremtet.

— Nemsokára el fog jönni édesem, de előbb le kell feküdnöd s mire fölkelés, addigra itt leszel.

Elhítte s rögtön késznek nyilatkozott a lefekvésre. Hamar elaludt. Hosszasan nézegettem e kis ártatlan teremtet s kétszeresen éreztem a sors kegyetlen, sujtó kezét. Végre egy forró csókot lehelve rá, átmentem a többiekhez.

Midőn atyám mellett elhaladtam, megfogta kezemet és suttogetó halk hangon, hogy szegény anyánk meg ne hallja így szolt hozzám:

— Köszönöm kedves fiam! Csak gondozd kis testvéreidet, — úgy sem tudom, ki fogja ezután gondozni.

Alig tudtam visszafajítani könnyeimet, de azért vigasztalni akartam atyámat.

— Reméljük a legjobbat. Tán mirőlünk sem feledkezik meg az Isten.

Erre ismét elfoglaltam előbbi helyemet. Erzsike hu om elszunynyadt s vigyáztam, hogy föl ne verjem.

Iszlét az előbbi nyomasztó csend . . .

Néha-néha egy-egy hang hallatszott át a távolból, a bethlehemi pásztorok dala:

»Ma született a kis Jézus . . .«

Valahol énekelték, élvezték a szent estét. Ujra a multba tévedt lelkem, a szép, boldog multba, mely annyi kedves percet nyújtott. Elöttem volt az egy év előtti karácsony-est. Akkor és — most!

Akkor is együtt voltunk. Vigadtunk, tréfáltunk. Az a kedves, jó anya, ki tán már végső perceit éli, itt ült mellettem, ölében a kis Margittal, s boldogan becsőzgette kis leányát. Ez emlékek hatása alatt nem tudtam visszafajítani könnyeimet. Sűrűn perogtek végig arczomon s én szabad folyást engedtem nekik. Így könnyebb volt elviselni a fájdalmat.

Atyám észrevette, hogy könnyezem. Csendesen odalépett hozzám, vállamra tette kezét s így beszélt hozzám:

— Ne sirj fiam! Légy erős; szükségünk van erős lélekre, mert fontos pillanat előtt állunk. Legalább kis testvéreid előtt titkold fájdalmadat, hogy ők ne érezzék annyira a csapást, ha a sors tán nagyon kegyetlenül sujtana bennünket.

E szavak után lehajolt hozzám s megcsókolt. Egy forró könnycseppet éreztem arczomon.

Beszélgésünkre édes anyám felédredt. Odaléptem hozzá s lehajoltam, ha tán valamit mondani akarna.

— Egy pohár vizet adjatok!

Rögtön szolgáltam vele s miután szomját lecsillapította, halk, suttogetó hangon beszélni kezdett.

— Köszönöm Sándorom. Vigyázz testvéreidre. Én távozom körölkéből, — érzem, — de vigyázní fogok rátok oonan a — magasból. — Nem édes anyám, te nem fogsz elhagyni minket.

Mosolygott, — utoljára s aztán újra lezárta szemeit.

Féltizenkettő. Megszólt a közeli templom harangja mély, magasztos hangjával, mintegy figyelmeztetve bennünket a közeledő fontos és súlyos pillanatokra.

Remegni kezdtem. Megborzadtam a gondlattól is, hogy ez a jó anya meghal.

Hogy izgatottságomat némileg lecsillapítsam, átmentem a másik szobába, hol kis bugom aludt s tán álmodott szépet — karácsonyról, ragyogó karácsonyfáról, ártatlan angyalokról . . .

Leborultam a fölfeszített Megváltó képe előtt. Imádkoztam.

— Óh édes Istenem, Te akartad így. Jól is van. Elmém nem fogja fel; egész valóm visszariad tőle. Óh Atyám, bár elmulhatott volna tőlem e keserű pohár. De, ha nem akarod, legyen.

Mintegy megfelelkezve magamról, teljes odaadással öntém ki az imába fájdalmamat, nem is sejtve, hogy ezalatt a jó anya megszünt élni anélkül, hogy egy utolsó »Isten hozadékot« hallottam volna tőle.

Ünnepélyes harangzugás törte meg a csendet. A szt. mise vette kezdetét. Egy-egy hang átfuródott hozzánk . . .

— Dicsőség menyben az Istennek,

Békesség földön az embernek . . .

Egyszerre sötétség támadt körülöttem. Lámpánk kialudt s csak a hold bágyadt fénye árasztott kísérteties fényt a szobában.

— Jézusom! Szegény nőm meghalt! — e kiáltás vert föl. Rémülten ugrottam föl s átérte a helyzetet siettem át atyámhoz.

Kinos volt e látvány, a mely élelm tárult

Harmincz év óta harcol a függetlenségi párt az önálló vámterületért, de a tulsó oldalról mindig fölhangzott az aggódó figyelmeztetés: Ne szakítsátok le azt a gyümölcsöt, ne másszatok föl érte a fa sudarára. És most az osztrák zavarodás elsőszelére lehullott. Most azt kéri önök, tisztelt jobboldal, hogy csak le se hajoljunk érte. Micsoda népképviselők lennének, ha még ezt se tennék meg. (Tetszés balról). Örökké megbocsáthatatlan hálátlanságot követnének el, ha azt a hasznót, a melyet az önálló vámterülettel megszerezhetünk, nem fordítanánk kulturális célokra, ugyanezért küzdeni fog az önálló vámterületért, elveti Bánffy nak arról az állítólagos önrendelkezésről szóló javaslatát és hozzájárul Kossuth Ferencz indítványához. (Éljenzés balról).

Öt perc szünet.

György Elek: Kritizálja a miniszterelnök beszédjét, a ki már maga magát megtette közös miniszternek. Azt mondja a miniszterelnök, hogy a lehetetlenség kivihetősége nem áll hatalmában. No, ő bocsánatot kér, hogy nem szokta még meg az erdélyi nyelvezetet . . .

Bartha Miklós: Hohó! Kikérem magamnak, ezt a nyelvezetet én sem szoktam meg. (Zajos derűtség).

György: Am az még hagyján, hogy nem beszél magyarul, az a nagy baj, hogy nem is érez magyarul, mert különben tudná, hogy senki sincs Magyarországon, a ki szorosabb viszonyt akar a Ausztriával, pedig a miniszterelnöknek az a meggyőződése, hogy Ausztriával való kapcsolat *összébuzása* — Magyarország érdeke.

Ha a függetlenségi pártot küzdéseért támadni lehet, ha gáncsolják, mert a magyar nemzet törvényadta jogát meg akarja vinni: akkor ebben az országban megkondították a lélekharangot a magyarság fölött. Akkor mondják ki nyíltan, hogy ebben a szegény országban nem szabad a magyar érdeket, csak a közös ügyeket védeni. (Éljenzés a szélsőbalon).

György után az elnök boldog ünnepeket kívánva, bezárja az ülést.

Karácsonyi játék a Szent-József intézetben.

A régi jó idők képe elevenült meg emlékeztünkben, midőn tegnap válogatott elegáns közönséggel láttuk megtelni az intézet díszes nagytermét. A régi idők képe ebben a tekintetben ugyan sokkal ragyogóbb volt, mert a Széchenyi téri jezsuita kollégium nagytermé-

Édes anyám halavány arczzal, hidegen feküdt az ágyon.

Mellette állt atyám, a megholt kezét fogva. Nem szólt semmit, de így szóltanul még inkább éreztem vele együtt a fájdalmas veszteséget.

Megálltam s néztem az előttem fekvő tetemet.

Istenem! Többé nem nyitja föl szelid kék szemeit e jó anya, többé nem hallatja kedves szavát . . .

Erőmet fogyni éreztem, de erős akartam lenni.

Ekkor atyám a nagy fájdalom sulya alatt lorogyott az ágy mellé s az erős, nagy férfiú zokogott, mint egy gyermek.

E zajra Erzsike hugom is fölébredt. Ijedten ugrott föl s midőn látta atyánkat sirni, oda futott hozzá, átkarolta s fuldokló hangon csak ennyit mondott neki:

— Apuska, ne sirj! — s aztán ő is csak oda borult mellé az ágy szélére.

Ezt már én sem tudtam nézni. Többé nem voltam ura fájdalmának. Átmentem a másik szobába és sirtam, zokogtam keservesen.

Zokogásomra fölébredt kis Margit hugom. Észrevettem. Letöröltem könnyeimet, neki nem volt szabad látni, hogy könnyezem.

Odamentem hozzá. Mosolygott és úgy félálomban, mosolyogva kérdezte:

— Sándor, hozott már valamit a kisz-kindli?

— Hozott kedvesem, hozott; — válaszolám.

Szegényke, ha tudta volna, hogy mit?!

ben, hosszú lélekzetű történeti drámákat adtak, a legfényesebb jelmezekkel; azonban a szerényebb apparátus daczára is csak örvendünk lehet, hogy az intézet derék, tapintatos elöljárósága fölelevenítette a jezsuita kollégiumok tradícióit, melyek nemcsak a közönség meglegedésére, de az ifjuság szellemi előmenetelére is szolgálnak.

A közönség osztatlan, közvetlen tetszése legerősebb bizonyossága annak amit irunk. Nem lankadó kedvvel kísérték a derék szereplők igyekezetét, s egyes helyeken valóságos taps viharral. Egy ügyes karácsonyi történetke játszódott le a csinos színpadon. Nehány derék fiatal tanuló keresi az *igazi karácsonyi örömet*, s megtalálják a jótékonyágban, amenyiben az egyik gazdag ifju karácsonyra szüleitől kapott pénzét arra fordítja, hogy egy szegény öreg embernek visszaadja éppen karácsony napján ellicizált hajlékát. A szegény öreg Borost ezenfölül az az öröm is éri, hogy még elszármazott, elzülött fia megtér hozzá, s kis fiához, kit a nagyapó nevelt az elvetemült apa helyett. Ügyes eleven kis darab volt, de a szereplők még fokozták hatását. Sok szerencsével alakította a nagyapót *Ormai*, a megtérő fiút *Major*, míg a részeg gyufaárus *Marázban*, a könyörtelen Rosenstock, uzsorás *Gyepesben* találtak kitűnő genre-szerű személyesítőkre. Mindenkit meglepett a biztosság, az ügyesség, melylyel a kis *Ferdényi* az unokát adta. A costume-ök, a maszkirozás valóban alig hagytak fenn kívánni valót.

A kis szindarab után Izaiás látomása czímmel egy szép költői szárnyalású monológ következett, melyet a pompásan maszkirozott Major kitűnő szavalással adott elő. A monológ végén a próféta karácsonyi éneket hall s édes vigasztalást nyer az égtől a betlehemi szent család viziója által, mely az egész előadást befejezte.

Jelen voltak: Markovits Antalné, Markovits Vilma, Péchy Károlyné, Bozóky Béláné, Bozóky Nóra, Földesy Károlyné Baróthy Ákosné, Justh Károlyné, Novák nővérek, Fráter Imréné, Buzáth nővérek, Dicker Frigyesné, Személyi Kálmánné, Molnár Imréné, Sebestyén nővérek, Bari Józsefné, Cziffra nővérek, Lipsey Károlyné, Lipsey Mariska.

A férfi közönség köréből:

Zajnai János, Palotay László, Laurán Ágoston, Széchenyi Jenő, Denes János, Gabriely Lajos, dr. Vucskics Gyula, Podhraczký Rezső, Papp Miklós, Hlatky Endre, Tóttósy László, Velyárszky Lajos, dr. Péchy Károly, Bozóky Béla, Nátafalusi Kornél, Belezna Antal, Gálbory Sámuel, Justh Károly, dr. Baróthy Ákos, Irsa Ferencz, Bary József, dr. Karácsonyi János, Novotny Alfonz, Martoneczik Alajos, Láday Kázmér, Szmekta Ödön, Fetser Antal és még nagyon sokan.

Karácsonyi istenítiszteletek a templomokban

Tegnap tartották meg a székesegyház kórusán a főpróbát a karácsonyi és újévi ünnepélyes isteni-tiszteleten előadandó zene és ének számokból. A mily nagy jelentőségű ünnepe a szt. Karácsony minden kereszténynek, szintoly fényvel üli is azt meg az egyház.

Ma éjjel 12 órakor tartják meg az éjféli misét. A növendék papok már éjjeli 11 órakor zsolozsmákat énekelnek.

Az ünnep első napján a székesegyházban nagy mise lesz, melyen dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspökünk pontifikál s Bognár István kanonok szent beszédet mond.

Ünnep *másodnapján* szintén ünnepélyes nagy mise fog tartatni.

Az istenítiszteletek fényessé tételéhez jelentékenyen hozzájárul az ének és zenekar, mely nagy készültséggel és számmal fogja előadni az egyházi irodalom legszebb termékeit.

A másik zeneszámok a következők: Az

ünnep előestéjén tartandó *éjjeli misén: führer — Pastoral Messe G.; Schüler — Pastorella goad; Seyler — Pastoral Offertorium.*

Az ünnep első napján tartandó nagymisén *Kersch — Ecce Sacerdos magnus; Bibl — Fest Messe in C.; Schnabl — Grad Past. Kempter — Offert. Past.*

Ezen kiváló zeneszámokat nagy apparátussal is adják elő; még pedig 26 tagból álló énekkar és 25 tagból álló zenekar fog közreműködni, *Belezna* Antal, a kiváló komponista és székesegyházi karnagy vezetése alatt. A 26 tagból álló énekkarban a következők szerepelnek:

Szoprán-énekesnők: Kovács Dénesné, Tucssek Ferenczné, Eleméry Klárka, Novák nővérek, Kotauschek Julia, Tóth Juliska és Bohacsék Vilma urhölgyek.

Alt-énekesnők: Csohány Margit, Szücs Bella, Bihary Margit, Zettner Irén, Jánossy Mariska, Goszler Irma, Decker Iréu és Zicher Paula urhölgyek.

Tenor-énekesek: Padala Pál, Rózsa Ambrus, Makkay József, Kozics Gusztáv, Kovács Márton, Tucssek Ferencz és Kalmár Illés urak.

Baszszus-énekesek: Lopusny Gyula, Mendelényi Béla, Moyzes Miklós és Bátky Endre urak.

A rendes zenekart pedig a helybeli 37. cs. és kir. gyalogezred zenekarának egyes tagjaiból egészítik ki, úgy, hogy 25 tagu legyen.

A *v.-olaszi* plebánia templomban nem tartják meg ma az éjféli misét, hanem e helyett a *premontrei* rend templomában lesz az olaszii hívek részére megtartva az éjféli szent mise.

Ünnep első napján az olaszii plebánia templomban rendes szent mise prédikáció nélkül, míg ünnep második napján *Dencs* János cz. kanonok ünnepélyes szent misét mond s *Pák* Emil káplán predikál.

Szent László templomban karácsony első napján dr. *Vucskics* Gyula plebános egyházi szent beszédet mond, mely után ugyancsak ő fogja segédlet mellett a szent misét tartani.

V.-velencei plebánia templomban az ünnep első napján *Gárgiely* Lajos plebános ünnepélyes szent misét olvas s egyházi szónoklatot tart.

A többi r. kath. templomokban szintén ünnepélyes szent misék lesznek az ünnep alkalmából.

Karácsonyi ünnepélyek az iskolákban.

A Szentkarácsony az iskolásgyermeknek is meghozza az örömet; a szegény apróság krisztkindijéről gondoskodik a jótékony emberbarátok kegyesszive s letörli a nyomorszülte fájdalomkönyvetek.

A gyermekek között uralkodó kanyaró miatt szerényebb keretben folynak le az iskolákban a karácsonyi ünnepek, de azért gondoskodtak most is a szegény iskolák gyermekek felségelyezéséről.

A *v.-olaszi* r. k. elemi fiúiskolában tegnap osztották a ki a szegény gyermekek között a jó meleg téli ruhákat. Jókora csapat kis fiúnak osztottak ki csizmákat, kabátokat s ipkákat.

A *v.-ujvárosi* r. kath. elemi fiúiskolában ma, délután osztják ki az ajándék ruhaneműeket.

A *Nogáll-utcai* Szt. *Vincze* intézet növendékei ez idén nyilvános ünnepélyt nem tartanak, hogy a Rét bejáró növendékei a kanyarót be ne hurezolják az intézetbe. Az intézet fentartó nagyprépost ur bőkezűsége azonban nem hagyja öröm nélkül a szegény réti gyermekeket sem. Karácsonyi ajándékba hoz a szegényeknek a kis Jézus ruhát s más ajándékokat, csak hogy ezeket óvatosságból, a bennlakóktól elkülönített helyen fogják megkapni.

A *Ujvárosi* irg. nővérek zárdájában ma pénteken délután 5 órakor tartják meg a

karácsonyi ünnepét, énekekkel, szavalatokkal. Az ünnepélyen, tekintettel a kanyaró járványra csak a bennlakó növendékek s kevés számmal meghívott vendégek lesznek jelen.

Az Orsolya zárd a disztermében ma délután 6 órakor a szokásos fényvel tartják meg a karácsonyi ünnepélyt. Az intézet növendékei egy kedves pástör-játékot adnak elő, énekekkel, szavalatokkal s görög tűz pompája mellett. Az ünnepélyen a bennlakó növendékek és meghívott előkelő vendégek vesznek részt.

A v. v. elencei zárd iskolában a járvány miatt nem lesz ünnepély, azonban úgy itt, mint a v. v. elencei r. k. elemi iskolában ruhaneműket osztanak ki a szegény tanulók között.

A nőegylet »Erzsébet árvaházában« ma, pénteken délután fél 4 órakor lesz az árvák karácsonyi ünnepélye.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások árgyosorozata január hó első felében:
1898. jan. 2. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja Fehér Dezső: »Ujságírók és újságolvasók« d. e. 11—12-ig.
1898. jan. 9. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Edelmann Menyhért: »Az alkoholizmus orvosi, közegészségügyi és nemzet gazdasági jelentőségéről« d. e. 11—12-ig.
1898. jan. 16. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Szombati István: »Arany Toldija« d. e. 11—12-ig.

* **A hatvanéves királyné.** Erzsébet királyasszony ma december 24-ikén, karácsony estéjének napján lesz hatvan éves. A királyasszony születése napját, az idén is kegyelettel ünnepli meg az ország lakossága. A hivatalos főistentisztelet a budavári Mátyás templomban lesz délelőtt 10 órakor, a melyet valószínűleg Vaszary Kolos bíboros herszegprimás fog végezni, akadályoztatása esetén pedig Bogisich Mihály címzetes püspök. Az istentiszteleten jelen lesznek a kormány tagjai, a hadsereg képviselői, a főváros fejei, a főrendiház és képviselőház testületileg, valamint a többi hatóságok vezetői is.

* **A debreczeni róm. kath. főgymnasium.** Midőn a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a főgymnasium ügyében leirt Debreczen város közönségéhez, a tanács megkereste a nagyváradí bíbornok püspököt a megajánlott 150.000 frt alapítvány ügyében. A bíbornok püspök egy udvarias levélben értesítette a tanácsot, hogy a 150.000 forintnak a jelzett célra való fordítása teljesen biztosítva van.

* **A biharmegyei közközház kápolnája.** A biharmegyei nagy kórház tudvalevőleg egyházi alapítványokkal vette kezdetét; egyházi eredetűre emlékeztet az a kereszt is, amely a nagy homlokzat déli sarkán diszeleg, hol az épület emeleti sarokszobája csakugyan kápolna is volt kezdetül fogva. Ez a kápolna, ha nem is volt elhagyott állapotban, de mindenesetre szegényesnek volt mondható mindaddig míg megynk intéző körei a jó francziskána apácákat be nem hozták a kórházba a szenvedő emberiség nagy hasznára. Ekkor ugyanis támadt a kórházi kápolnának is egy nem ugyan névtelen, de magát meg nevezni nem akaró jölteveje, aki nem nyugodott, míg a jó apácák diszes kápolnában nem dicsérik az Urat s ez év tavaszától kezdve a legnagyobb bőkezűséggel egészen átalakította a kápolnát. A napokban elkészült az új oltár, melyet egy selmeczbányai mester faragott s melynek keretében a régi, de restaurált oltárkép, mint ujdonat új festmény diszeleg. Az oltár román stílusban készült, gazdag arany és polychrom

diszítéssel, különös diszben, fényben ragyog kivált a szentségház, a tabernákulum. Az oltártól jobbra balra egy-egy üveg festésű ablak, szőnyeg minta diszítéssel. E két ablak háttérül szolgál egy Jézus szive és Mária-szive szobornak, melyek a ragyogó oltárral együtt impozáns ensemblét képeznek. Gratulálunk szivből a jöltevejnek, kinek Isten háza diszéért való buzgóságát rég ismeri Nagyvárad, a pompás választásért; valóban senki sem érdemli meg jobban, mint a szenvedő emberiségért önzetlenül Jézus iránti szeretetből fáradó jámbor nénék, hogy diszes Isten házában végezhessek ájtatosságukat.

* **Állami tisztviselők drágasági pótléka.** Az állami tisztviselőkre alkalmasint örömet fog hozni a legközelebbi jövő. A pénzügyminiszteriumban, mint egy fővárosi lap értesül — most folyik a tárgyalás, a melynek célja a VIII—XI. fizetési osztályokba sorozott állami tisztviselőknek drágasági pótlékot jutatni. A pótlék nagysága és a benne részesítendő fizetési osztályok azonban még nincsenek megállapítva.

* **A jó uton.** Nagyvárad és Biharmegye közönsége előtt nem titok az a nemes hazafiúi buzgalom, melyet a magyarság érdekében Sipos Orbán kir. tanfelügyelő kifejt. Csak természetes, hogy ezen dicséretes munkálkodását a névmagyarosítás terén is siker kísérje. Szíves örömet keresik fel s tanácsát kérik azok, akikben meg van a jó szándék idegen hangzású nevük megmagyarosítására. Ujabban Mudura János hollószegi lakos »Tinódi-ra, Brucen-tál Agoston hagymádfalvi lakos »Bihari«-ra kéri nevét átváltoztatni. Kérvényeket Sipos Orbán kir. tanfelügyelő már áttette Biharvármegye alispáni hivatalához. — Pótlólag megemlítjük, hogy Raisch Ferencz nagyváradí lakos és gyermekei vezetéknevüket nem Balogh-ra, hanem »Borszegi«-re kérték átváltoztatni.

* **Az árverések feleslegei.** A törvény előírja, hogy a kézi zálogintézeteknél megtartott árverések felesleg összegei 3 év elteltével iparoktatási célokra fordítandók. A kereskedelemügyi miniszter ur rendeletben megkereste Nagyvárad városát az iránt, hogy záros határidő alatt tegyen jelentést, miként hajtották a törvény intézkedéseit végre, s mire fordították az árveréseknél befolyt felesleget. Természetesen csak 1894-ig terjed a jelentés, mert ez az utolsó terminus, a melytől a kívánt 3 év már eltelt.

* **Éppen jókor jött.** A jégveremmel bíró gazdág tavaly nagyon megjárták; alig tudtak jeget keríteni a jégvermekbe. Most már bekövetkezett a kemény, hideg idő, lesz is kelete a jégnek. Éppen jókor érkezett le a belügyminiszter rendelete, melyben a hatóságokat utasítja, hogy a gyógykezelésre szükséges jégről idejekorán gondoskodjanak s a községi jégvermek az egészségre nem ártalmas, tiszta jéggel töltsenek meg.

* **Jó a jég.** A korcsolya-sport hívei már-már azt hitték, hogy be kell érniük ez évre azzal az élvezettel, a mit pár héttel ezelőtt nyújtott a Városliget pompás jégtükre. A bebővetkezett lucskos idő után azonban olyan keményen befagyott pár nap óta, hogy a Körösz víze sok helyen átállott. Csak természetes, hogy ilyen hideg mellett nagyon is benépesült a Rátkay végtelen jégtükre. A tükör sima jégen tegnapelőtt és tegnap valóságos sokadalom volt; a szélről védett tó aczélos lapján kipirult arccal vigan siklott az arany ifjuság az előkelő hölgyekkel versenyt. A gondos, szakértő ápolás folytán napról-napra még kitünőbb — ha ugyan ez lehetséges — lesz a Városliget jégpályája s az ünnepek alatt kedves szórakozást nyújt Halifax híveinek. — A Rhédey kerti korcsolya-pályát tegnap megnyitották és egész nap diszes közönség használta a jó jeget. A Sport-

téri jégpálya naponként délelőtt és délután a közönség rendelkezésére áll, bérlet jegyek még ez év végéig még mindig válthatók a pénztárnál. A pálya használhatóságát a Szt.-László-hidon kitézött »Sport« lobogó jelzi. Karácsony ünnep mindkét napján délután 2 órától 5 óráig katona-zene fog játszani a Sport-pavilonban.

* **Eltűnt gyermek.** Kiss Zsuzsánna a múlt héten Sarkad községben kibocsátotta 11 éves fiát a vásárba, hogy megbámulja a különféle csepürágók, komédiások mutatványait. A nebuló azóta eltűnt, nem találják sehol. Az anyja kétségbe van esve. A hatóság azt véli, hogy a vásárosok közül valaki elcsalta a fiut. Megye-szerte körözik.

* **Korai ajánlat.** A nagyváradí színház és városház építése már rég a — levegőben van de nagyon bajos volna megjósolni, hogy mikor válik ténynyé. Nem esoda, hogy az építés híre messzire elment, a hol azt gondolják, hogy az akaratot nálunk mindjárt a tett követi ebben a kérdésben. A budapesti Zsolnai-féle porcelán-fayence-gyár ajánlatot nyújtott be Nagyvárad városához, a melyben hivatkozva remek épületekre, ajánlja, hogy a gyár igen szép díszítő lemezeit alkalmazzák a nagyváradon építendő színházra és város-házára. Soká lesz még erre szükség.

* **A Pecze halottja.** Megirtuk tegnapi számunkban Ladányi Imre tragédiáját. A szerencsétlenül járt ember hulláját tegnap boncolták fel. A boncolás kiderítette, hogy Ladányi csakugyan a vízbe fuladt, rajta semmi külerőszak nyoma nem volt felfedezhető.

* **Lelőtt adóhátralékosok.** Szirbu Jakab tiszoviczai lakos 30 frt adóval tartozott. Végrehajtották és foglaltak nála. Az utolsó fizetési terminus is elmúlt már. Tegnap kellett volna lenni az árverésnek, de Szirbu nem engedte a lefoglalt holmikat a község-házra czipelni. A csendőröknek kellett közbelépniök, a kik Szirbuval az utcán találkoztak.

— Itt vagytok, — szölt Szirbu gunyosan — éppen jókor jöttetek és kirántotta az egyik csendőr bajonettjét.

Csendőrtársa erre szuronyos fegyverével neki támadt és több szurást ejtett rajta. De ez nem használt. Erre czélba vette és keresztül furta a szerencsétlen ember testét. Szirbu, valamint mellette álló testvérbátyja a lövésre holtan buktak a földre. Az ügyben mdgindult a legszigorubb vizsgálat.

* **A betyár triumviratus.** A régi betyárvilágra emlékeztető három jó madarat köröztet a horvát országos kormány. Szervijanez György, Boszancsics György és Martics Uros egy idő óta a Szerémségben, a Bácskában és a Bánátban hol itt, hol ott tűnnek fel s rémületbe ejtik a lakosságot. Gyilkolnak, rabolnak, lopnak, ahogy az alkalom kínálkozik. Különösen a lólopásban nagy mesterek. A lopott lovakat át-hajtják Szerbiába s eladják. Bőségesen felvannak fegyverkezve. Az orsz. kormány 200 frtot tűzött ki a főczinkos: Szervijanez fejére. — A körözést a magyar »R. K.« legutóbbi száma hozza.

* **Elfogott szoczialista izgatók.** Tegnap előtt a csendőrség Szemlakon négy szoczialista izgatót tartóztatott le. Sztojkaneczku Fftisnie, Pécskán Juon, Nikuleszku Julián és Dolinkovits György egresi lakosok ezek, akik már e hó eleje óta a faluban voltak és ott izgatták a népet. A csendőrségnek mindjárt feltűnt a négy ember s figyelte őket és mikor tegnapelőtt a piacon nyilvánosan izgattak letartóztatották őket. A községben nem igen tudtak hódítani s így remélhető, hogy a szoczialis izgatásnak semmi következménye sem lesz.

* **Hűtlen cseléd.** Tegnap jelentkezett a rendőrségen Földes Jakab helybeli fodrász és bejelentette, hogy cselédje Dékányi Teréz, aki még csak tegnap reggel állott be hozzá, már délben megszökött és

elvitt magával egy 25 frt értékű arany gyűrűt, amelyben egy gyémánt kő van. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és még délután elfogta a tolvaj cseléd leányt, a kinél a gyűrűt is megtalálták. A rendőrség a leányt fogva tartotta.

* **A tisztviselők önszegélyző szövetkezete.** Nagyváradon működését 1898 január 2-án kezdi meg. Befizetések eszközölhetők már f. hó 25-én vasárnap d. e. 11—12 óráig, a törvényszéki irodaigazgató helyiségében, hol ez év végéig részjegyeket is lehet előjegyeztetni.

* **Elfogott tolvaj.** Megirtuk annak idején azt a lopást, amelyet Morna Sándor Hattyutezai lakos kárára követett el egy ismeretlen tettes. A tolvaj az udvarról ellopott egy ígás szekeret és két lóra való szerszámot. A rendőrség akkor mindenféle kereste a tettest, de hiába, két nappal ezelőtt végre a magyar-csékei csendőrség letartóztatta a tolvajt Sárközi Sándor személyében, akinek a házában az ellopott dolgokat meg is találták. A csendőrök a szekeret és szerszámot elkobozták, Sárkózt pedig feljelentették a csékei járásbírósnak.

* **Körözés.** Kecsun Mihály szalárdi illetőségű csavargónak, aki több rendű lopást követett el, országos körözését elrendelték.

Az idő előhaladása miatt az őszi téliárak ugymint alsóruhák, harisnyák, keztyűk, utazó pokréczok rendkívüli leszállított áron kaphatók. RÓTH M. utóda kalap és férfi divat üzletében, ahol kizárólag karlsbadi cipők kaphatók a legujabb báli ingok és nyakkendők nagy választékban megérkeztek.

A farsang legfényesebb bálja.

— A »Gyermek-kórház« érdekében. —

Szalmaláng a lelkesedésünk. Aki, vagy a kik annak a szalmalángnak az erejét, hevét fel tudják használni, a kellő pillanatban értékesíteni, nyerne vele igen sokat, a későn érkezők hiába bolygatják, csak pernye és hamu, a mi maradt.

Nagyvárad társadalma — s ilyen az egész országé — tud hevülni, áldozni egy-egy újabb eszméért, de ha hosszú halogatás után akarja valaki ezt a lelkesedést a közjóra felhasználni, alig talál mást, mint a lelkesedés hamuját — a közönyt.

Ha jótékonyaságról van szó, áldoz ez a jó közönség, de ha az áldozatkészségnek, hogy úgy mondjuk, vehemensebb megnyilatkozását akarjuk látni, új eszmére és annak gyors megvalósítására okvetlen szükség van.

A legujabb és igen fontos eszme, a megvalósuláshoz közel jelenleg a szegény gyermek-kórház felállítására.

A törvényhatóság egyhangulag szavazta meg; legjobbaink buzgólkodnak mielőbbi létesítésén, szóval a dolog ma — népszerű.

Tegnap este a városatyák értekezletet tartottak, hogy miként lehetne ennek a népszerű dolognak a létesítését minél jobban és minél szebben megvalósítani, hogy, — a mint illik is — a városon, mint erkölcsi testületen kívül, a társadalom is nyújtsa jóakaró támogatását a szép cél keresztülviteléhez.

Az értekezletre összejött annyi városatya, hogy nagyon sokszor elég lenne egy közgyűlésre is.

Tekintélyben és számban így megsokasodván, nem fértek az előzetesen kijelölt tanácskozási termében a Polgári körnek s átköltöztek a nagyobb teremben.

Az értekezlet tárgya és célja tulajdonképpen az volt, hogy egy városi bál rendezését beszéljék meg, a melynek a jövedelme a gyermek-kórház javára fordíttatnék.

Nagyváradon az ilyen új czim alatt rendezett bálók mindég fényesen sikerültek. Ez a tapasztalat vezette a polgármestert s azokat, akik a nagyon szűk körben felvetett eszmének támogatására csoportosultak.

Az értekezleten előbb a gyermek-kórház belső ügyei jöttek szóba, mert többen nem tudták a valódi célt, s csak a meghívóban jelzett ügy iránti előszeretettel serkentette őket.

Az értekezlet lefolyása a következő volt: A Polgári kör helyiségében megjelentek a következő városatyák:

Dr. Bulyovszky József polgármester, Mezey Mihály, dr. Grósz Albert, Kunz Gusztáv, dr. Vári-Szabó Béla, Ternyei Antal, Rendes Vilmos, Bertsey György, Szokolay Tamás, dr. Molnár Imre, Cabel Jakab, Szüts István, Balogh Döme, Stark Gyula, Guttmann József, Mandel A., ifj. Rimler Károly, Hillinger Lipót, Aufrecht Mór, Léva Zsigmond, dr. Baróthy Akos, Kugler Albert, dr. Munk Béla, Papp György, Beczkay Lajos, dr. Döry Ferenc, Hegedüs Géza, dr. Konrád Márk, Busch Dávid, Weisz Károly, dr. Radó Ignác, Stern Herman, Löble Henrik, dr. Kornstein Lajos, dr. Sarkadi Lajos, Reismann Mór, Bartsch Sándor, Komlóssy József.

Dr. Bulyovszky József polgármester hivatkozik arra az egyértelmű lelkesedésre, a melylyel Nagyvárad város törvényhatósága a gyermek-kórház felállítását megszavazta. Már akkor is kifejezte azon reményét, hogy ennél a fontos emberbaráti intézménynél számíthat a társadalom támogatására. Most a törvényhatósági bizottság tagjaihoz fordult, hogy felhasználva az ügy iránt tapasztalható lelkesedést, miként lehetne a gyermek-kórház alapját növelni. Mi lenne erre a leghelyesebb és legjobb mód.

Dr. Grósz Albert azt tartja, hogy az intézménynél a kezelés által sokat lehetne megtakarítani. Saját tapasztalatából szól s a legmelegebben ajánlhatja, hogy tegyen a város lépéseket arra nézve, miszerint a gyermek-kórházban apácákat alkalmazhassanak. Ez által hatalmas párfogókat is nyer az intézmény.

Szokolay Tamás: Nem az a célja az összejövetelnek, hogy miként rendezzék be a kórházat, hanem az: mint teremtsenek alapot az ügynek. A város törvényhatósága tömörüljön, adjon életet magáról s erre legalkalmasabb mód, hogy rendezzen egy városi bált. Ez szép és jövedelmező lesz; azonkívül bocsásanak ki gyűjtő-iveket. Ezeknek fényes sikerében bizik.

Dr. Molnár Imre a bálhoz nem szól, legyen meg ez is, de a fő a gyűjtő iver ki-bocsátása. Az ügy a szegények ügye, mert gazdag ember nem viteli a gyermekét a kórházba. A tehetősek kötelessége, hogy áldozzanak a szent célra. Gyűjtő-iveket adjanak minden bizottsági tagnak s ott első sorban a törvényhatóság tagjai szerepeljenek adományaikkal. Elvárjuk s tegye is minden bizottsági tag kötelességévé, hogy adományával a gyűjtőiven mint első szerepeljen, tüntetőleg. A bál erkölcsi tekintetben hasznos, mert közelebb hozza a bizottsági tagokat egymáshoz.

Hegedüs Géza azt véli legezészerűbbnek, ha minden bizottsági tagnak gyűjtő-ivet adnak s az utczákat kijelölik, a hol az illető minden házában gyűjt a nemes célra.

Kugler Albert azt veti fel, hogy kár volna a Sztaroveszky-féle házában berendezni a gyermek-kórházat, holott sokkal előnyösebben el lehetne azt helyezni a Csesztivó-intézetrel kapcsolatosan. Ott van erre alkalmas helyiség.

Dr. Bulyovszky József polgármester kéri az elhelyezés és berendezésre vonatkozó részleteket most mellőzni. Használják fel a mostani kedvező alkalmat az új eszme keresztülvitelére.

Mezey Mihály a bállal a gyűjtést összekötni szeretné az ügy érdekében. Tegyük a dolgot impozánssá, rendezzenek egy városi bált. Kérjék fel elnökül a főispánt és polgármestert. Védnökül a törvényhatóság tagjait s a tisztviselőket. Alakítsák meg a rendezőbizottságot

a város fiatalágából s ezzel a nőket is megnyerik. A rendezést bizzák a végrehajtó-bizottságra, melynek elnöke a polgármester legyen s kivüle 10—12 tagot válasszanak.

Dr. Radó Ignác elfogadja Mezey indítványát azzal, hogy a bálon kívül jégünnepélyt, tombolát is rendezzenek, szóval minden eszközt használjanak fel a cél érdekében.

Dr. Molnár Imre a bál felülfizetést azért nem helyesli, mert, ez által könnyen kivonhatná magát a közönség az érdemleges áldozat alól.

Gábel Jakab a gyűjtést külön választva a báltól, célravezetőbbnek tartja.

Dr. Konrád Márk előbb a bált óhajtja a cél sikere érdekében, aztán foganatosítsák a nagyobb gyűjtést. A bállal együtt azonban szintén gyűjtsenek. Egyelőre a gyűjtés és bál együtt legyen.

Hegedüs Géza nem ajánlhatja eléggé ezen kérdésnél a gyorsaságot.

Kimondották, hogy gyűjtő-iveket bocsátanak ki minden bizottsági tagnak s azonkívül a bált is megtartják felülfizetések mellett.

A bál elnökeül Beóthy László főispánt és Bulyovszky József polgármestert kéri fel.

Védnökök a törvényhatóság tagjai és a tisztikar.

Végrehajtó-bizottság elnöke dr. Bulyovszky polgármester, alelnökei Mezey Mihály és Hoványi Géza lesznek, pénztárnok Hegedüs Géza, ellenőr Farkas Izidor, tagjai Kunz Gusztáv, Stark Gyula, dr. Radó Ignác, dr. Várady Zsigmond, dr. Molnár Imre, dr. Moskovits József, ifj. Rimler Károly, Bordé Ferenc, Szokolay Tamás, Guttmann József és Szüts Dezső. A végrehajtó-bizottság belátásához képest kiegészítheti magát.

Végül Szokolay Tamás indítványára köszönetet szavaztak dr. Bulyovszky József polgármesternek az értekezlet összehívásáért és vezetéséért.

A törvényhatóság tagjai a polgármester éltetésével oszlottak szét.

IRODALOM.

— A világiak apostolkodása. E czimen egy kis füzetet adott ki a Szt.-István társulat. Talpra esetleg kis dolgot ennél a füzetnél nem is lehet kívánni. Oly remekül csoportosítja a fejezeteket, hogy maga a czim sorozat is lebilincseli az embert. 1. A világiak apostolkodása a múltban, A világiak apostolkodása a jelenben, Az utczán, A templomban, A családban, A katonaságnál stb. Maguk a fejezetek pedig tökéletes perfekt magyarázatokat adnak, oly szép sima előadásban, oly kitűnő eszméket szórva szét, hogy le nem tenné az ember azt a kis füzetet, mig nem olvasta. E füzet tömeges terjesztését még a nyári áldozat mellett is, bár kinek úgy ajánlhatjuk mint a mai időben egyik leghasznosabb, értékes apostolkodást.

— A Szt.-István társulat népiratkái. Diadalmasan folytatja a Szt.-István azt a békés hadjáratot, mely által a vásári ponyvairodalom ostoba és sokszor erkölcselenségre hajtó dudváját, a tisztességes irodalom tiszta buzájával helyettesíti. Olesó 4—5 krajczár darabja azoknak a zamatos népies irányban tartott kis füzeteknek, melyek nagyon sok falusi házában árasztják már szét kedélynemesítő és szórakoztatón becses tartalmukat. Minden füzet czimképpel, s néhány a szöveg közé nyomott képekkel is fel van díszítve. Az új füzetek czime. *Akasztofa virág, Népbolondítók, A néma gyermekek, Békesség az embernek. A ki a Szűz Mária képét megszurta, Ne repülj, ha szárnyad nincs, A mi apostolaink* (a missiók két magyar papjának életrajza) *Fáduai sz. Antal* (A szegények kenyere cz. társulat). A legmelegebben ajánljuk mindenkinek, különösen az arra legilletékesebbeknek a lelkész és tanító uraknak a terjesztést. Tömeges megrendeléseknél árkedvezmény.

A szerző, meg a kritikusa.

Nagyon mulatságos esetet közöl a »Figaró« legutóbbi száma, — oly esetet, amely iránt Páris egész író-világa feszült érdeklődéssel viseltetik.

Az eset a következő:

Egy Dubout Alfréd nevű bankár, kinek szépen jövedelmező pénz-üzlete van Boulogne-sur-Mer-en, hónapokkal ezelőtt egyet gondolt és — tragédiát írt. Tragédiáját, melynek »Fredegonde« czimet adott, benyújtotta a Théâtre français igazgatójának, — előadás végett. A tragédia — már lehet gondolni is, hogy miféle jámbor zöltség lehetett — tényleg színre került, sőt egyes részeit voltak, akik meg is tapsolták. A kritikusok meglehetősen tartózkodtak minden bővebb bírálgatástól, s csak úgy egyszerűen, szürkén adták át a közmegevetésnek ezt a jeles elmeterméket. A darab — daczára ennek — még színre került néhányszor.

Mert hát a bankár mindenképpen győzte a dolog pénzügyi oldalát, s így tapsoló publikum is csak akadt minden előadásra. A kritikusok pedig egyszerűen hallgattak. Azonban szót emelt egyszer napon Franciaország első kritikusa Jules Lemaitre és nem sajnált kissé bővebben is megemlékezni a Fredegonde-ról a »Revue de deux mondes«-ban.

A bírálat épp oly szellemesen, mint maró gunnyal szól a darabról, mely a közönség vad izléséről tesz letagadhatlan tanuságot. Erre azután olyan valami történt, a mire úgy Lemaitre, valamint a Revue kiadója aligha számítottak.

A szerző ugyanis azon kéréssel fordult a kiadóhoz, hogy legyen szives a tragédia negyedik felvonását, a mely legjobban tetszett a publikumnak és a melyet legjobban lerántott Lemaitre, — a lapban szóról-szóra közölni, hogy a Revue olvasói maguk is megíthessék, hogy Lemaitre-nek nincs igaza. A kiadó természetesen megtagadta ezen fura kívánság teljesítését. De hát ez nem volt elég a »szerzőnek«. — Ujra a kiadóhoz fordult tehát; de immár követelőleg, még pedig a francia sajtótörvényben levő »Droit de réponse« (A válaszlásra való jogosultság)-ra hivatkozva.

Mert szerinte az nem igaz, hogy darabja »az abszurdumok láncolata«, az sem igaz, hogy »az örütség élő tolmácsolója« és végül az sem igaz, hogy »a közönség tetszése, melylyel ezt a darabot kitüntette, sajnálatos jele azon alacsony nívónak, melyre a közlítés süllyedt«.

A kiadó azonban ennek a »helyreigazítás«-nak sem adott helyett a Revue-ban. Erre aztán tökéletesen megbántódott szerző panaszt emelt a bíróságnál a kiadó ellen. A bíróság előtt azután Brunetiere — a ki személyesen védte magát — Renan híres mondására hivatkozott, a mely szerint: »A kritika joga szent jog, mert ez segíti ki bennünket a közepszerűségből«. — Aztán nagy derűtség között így folytatta: Mit is akar tulajdonképpen Dubout ur? Ő mindenképpen a »feleletre való jogosultság« mellett kardoskodik. Nos, ezt a jogot csak nem tagadhatja meg Lemaitre urtól sem? Hiszen Lemaitre ur éppen ezzel a joggal élt, mikor a rá nézve oly gyötrelmes színházi est után leírta feleletét a darab kihívó jó tulajdonságaira... — A bíróság úgy határozott, hogy 14 nap múlva mond határozatot ez ügyben. Érthető érdeklődéssel várják tehát Páris szerte, vajjon a kritikus joga lesz-e hát erősebb, vagy a feleletre való jogosultság a törvény embelei előtt?

Buksy.

Igazságszolgáltatás.

Párbajozó újságírók. Folyó év nyarán történt, hogy Szathmáry Zoltán, a »Szabadság« jelenlegi s. szerkesztője, ki azon időben a D. E. főmunkatársa véres kimenetű kardpárbajt vívott. Szerdán volt a párbaj

ügyben a végtárgyalás Debreczenben. Elnök előterjeszti, a párbaj körülményeit, mely szerint az összekocczanásra hírlapi polémia elmergesedése szolgáltatott okot. A viadal végkimerülésig ment, azonban szurás nélkül és teljes bandázsszal s a küzdelemben Szathmáry Zoltán igen súlyos — mintegy két hónapig gyógyuló — sebet kapott, míg Fittler Jenő csupán jelentéktelen vágást. Vádlottak kihallgatása után a tanukat hallgatták ki s eskették meg. Aztán Nagy László dr. kir. alügyész állott fel s vádbeszéde folyamán kikelt a hírlapírók ellen, akik — ugymond — sokszor nem elég meggondoltsággal teljesítik hivatásukat. Majd dr. Benedek János, ki az ügyessel szemben védelmére kelt a sajtó nehéz és szép feladatát teljesítő munkásainak és dr. Weinberger Sándor ügyvédek mondták el védőbeszédüket. Ezek után visszavonult a törvényszék ítéletet hozni. Néhány percz múlva hirdette ki az elnök az ítéletet, mely szerint Fittler Jenő nyolcz napi, Szathmáry Zoltánt pedig egy havi államfogházra ítélte. Fittler megnyugodott az ítéletben, Szathmáry ellenben felebbezett, ugyszintén közzvádó is, mindkét vádlott terhére.

Tolvaj cseléd. Horvát Zsófinak hívják a leányt, akit tegnap ítélte el a helybeli törvényszék lopás büntetvéért. Balogh Józsefnél szolgált a leány néhány hétig, mikor azután elment el akart lopni több darab fehérneműt, de még idejekorán észrevették őt lefűleték. Balogh Zsófinak a ládájában sok minden volt a miről azonban azt mondta hogy az asszonya rejtette oda, hogy azt le ne lehessen foglalni, amit azonban asszonya tagadott. A törvényszék hat havi börtönrre ítélte a hütlén cselédet.

Sikkasztó cigány. Kovács Flóra beéli kovácsmester ebben az évben két rendű sikasztást követett el Vancsa Mikulának és Vinter Gusztávnak kárára. Holmi apró-cseprő tárgyak voltak ezek, de tulajdonosuk feljelentette Kovácsot és a törvényszék elítélte hét heti fogházra. Az ítélet ellen úgy az ügyész mint a vádlott felebbeztek.

Hivatalos közlemény.

A tőkekamat és járadékadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában a városi adóhivatal a következőket teszi közhirrre: Az 1898. január hó 15-ig a tőkekamat és járadékadó alá eső jövedelmeket az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy bevallani köteles. Tőkekamat és járadékadó tárgyát képezi mindazon vagyon, mely a föld, ház és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója által közvetve vagy közvetlenül nem érintik, képezik jelesül mindazon kamatok, osztalékok és jutalékok, melyeket az ország valamely lakosa (egyéni vagy erkölcsi személy) a következő jövedelem forrásokból, ugymint:

- bel- vagy külföldről folyó életjáradékból, özvegyi ellátásból vagy rokonsági évi járadékból;
- kézi vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adóslevelekre, váltókra vagy bármimű kötvényekre, bel- vagy külföldön kölesönt adott, továbbá hitbizományi, családi és alapítványi tőkékből;
- belföldi földbirtokkal összekötött, a földadó tárgyát nem képező dologi jogszítványokból;
- külföldön fekvő föld- vagy házbirtokból, ipari, kereskedelmi s bármely nevezett alatt értendő külföldi részvényekből;
- az állam vagy
- törvényhatóságok által kibocsátott s külön törvények által adómentesség kedvezményében nem részesített kötvényekből huz; végre
- s hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzügyintézeteknél, továbbá takarékpénztáraknál és mindazon intézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzlet van összekötve, utalványok, betéti könyvek és egyéb betéti okmányok vagy folyószámla mellett gyümölcsözés végett elhelyezett tőkékből folyó jövedelem.

Az adózók a vallomás beadásának kötelezettsége alól a következő tőkékből folyó jövedelemre nézve mentetnek fel:

- a fentebb említett magyar államkötvények;
- az adómentességben nem részesített elsőbbségi kötvények kamatai;
- nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek által felvett és jelzálogilag biztosított tőkéik kamatai.

Az ezen kamatok után járó tőkekamat-adót és pedig az a) alattiak után a kifizető állami pénztár b) és c) alattiak után a kamatokat kifizető társulat az illető kamatélvezőnek rovására vonja le s az illető kir. adóhivatalba szolgáltatja be. A pénzügyintézeteknél elhelyezett, fentebb g) alatti említett tőkékből folyó jövedelmet ezen tőkek birtokossai szintén nem tartoznak adó alá bevallani. Ellenben a pénzügyintézetek kötelesek ezen kamatjövedelem összegét és pedig:

a) a kifizetett kamatok összegét évnegyedenként, minden év márczius, június, szeptember és december havának utolsó napján.

b) a tőkésített kamatok összegét félévenként, minden év január és június havának utolsó napján a kir. adóhivatalnak kimutatni és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszolgáltatni, jogosítva vannak azonban arra, hogy ezt az adót a kifizetett vagy a tőkéhez írt kamatokból visszatarthassák.

A tőkekamat és járadó az adóévet megelőző évben élvezett kamat és járadékjövdelem után lévén kivetendő, az 1898 évi adóztatás alá az 1897 évben élvezett kamat (járadék) jövedelem valandó be. A tőkekamat és járadékadó az adóköteles fél állandó tartózkodási helyén vettetik ki. A tőkekamat és járadékadó tartozó jövedelem eltitkolásának vagy valótlan bemonadásának bírsága 1—8 annyi mint az adóösszeg, melylyel a kincstár megkárosított. Kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a közadók kivételére a törvény szerint illetékes közegek (hatóságok) jogérvényesen megállapítottak. Ha ez az összeg nem tudatik, a bírság 1—500 frt.

Közönség köre.

Mező-Keresztes, decz. 22. 1897.

Tek. Szerkesztő Ur!

A mai napon Nagyváradi város tek. kir. adóhivatala 4 frt 50 kr utadó levonása végett a községi előljáróság útján hivatalos foglalást tartatott nálam.

Hogy mi alapon tette ezt a nevezett hivatal, elképzelni sem tudom. Igazán alaposan hangzik fel többfelől a panasz az adószedés és zaklatás miatt.

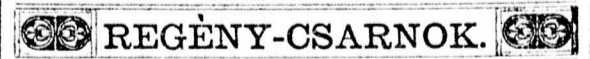
Nekem tudtommal Nagyváradi város területén sem öröktulajdonom, sem haszonbérletem nincs, miért fizessem hát az utadót.

Ha a tekintetes adóhivatalnak tudomása van a birtokról, kérem azt előttem felfedezni, hogy birtokomba vegyem, s akkor busásan megfizetem a kirótt utadót.

A nagyváradi ügy nevezett »Törkölyös« oldalon levő szőlő Mária leányom birtoka, ezt igazolja a hitelteltekönyv. Reá van kiróva évi 1 frt 50 kr utadó. Nem tudtam, hogy úgy szokott Nagyváradi város területén lenni, hogy nemcsak a tulajdonos, hanem a kik a szőlőbe járnak, azok is tartoznak utadót fizetni, mert itt nálunk ily szokás nincs.

Mély tisztelettel

Vágyer Soma,
kántor-tanító.

ISOTTA.

Történeti novella Cantu Caesartól.

Ford: Gusztáv.

Tizenhét éves koromban gyakran jártam a Comón, Leccótól Colicóig, részint ügyeim szőlítottak arra, részint kedvtőlésből. Még akkor tervben sem volt az a kellemes és csodálatra méltó út, melyet nem régen fejeztek be. Gözhajó közlekedés sem volt még, úgy hogy kereskedő hajón kellett az utat megtenni, ez pedig este indult s reggel már rendeltetése helyén volt. Az utazó társaság rendszeren

nagyon kevert volt, legtöbbször vásárról visszatérő kereskedőkből, néhány parasztból s nőkből állott, nagyon ritkán akadt, a kívül egy kicsit szórakozni lehetett.

Az egész éj hallgatásban telt volna el, ha a esendet időről időre nem törte volna meg a legöregebb hajós hangja, kinek kötelessége volt, hogy a szegény lelkekért hangosan előimádkozzék s a többieknek felváltva kórusban kellett követniük.

Egyik szokatlanul világos éjjelen a hajó orrán állottam egy gerendához támaszkodva; ábrándoztam, mint a hogy olyan magam fajta fiatal emberek tengeren remény telt kebellet ábrándozni szoktak. Az igaz, hogy mind ama remények közzül vajmi kevés teljesült, a jövő méhében még sok van eirejtve, a legtöbb azonban eltűnt, meghiusult, keserű csalódást hagyott hátra.

A mint véletlenül megfordultam, mellettem középkori, tiszteletre méltó külsejű papot vettem észre, gondolkodva a messze távolba nézett.

Beszédbe ereszkedtünk. Ő a tudósok kutatásait érintette e tavat illetőleg. Majd a hegyhátakon levő égető kemenczék kötötték le figyelmünket, melyek mint egy kis vulkán korszorú vették körül a vizet; majd a várromokról, kolostorokról beszélt; aztán valami Theodolinda királynőről, ki a Barenán levő magas tornyot építette.

En a vizen ismeretlen okból eredő hullámokra figyelmeztettem.

— Nézze csak! — szoltam azután — mily szép tiszta az ég! A csillagok nemde tűzszigetnek látszanak a mérhetetlen légtengerben?

— Úgy van! — felelte ő — de ki ne vágyakoznék ezek szemlélésekor magasabbra a tisztább, végnélküli világosságba?

Mindketten hallgatagon bámultuk az eget, a hegyeket, a tavat. E közben Olciohoz közeledtünk. A víz közepén sötéten meredt az égnek a Bellagis hegyfok, mely a tengert két részre osztja. A hajón levők az ottani vár tulajdonosáról kezdtek beszélni.

— Azok az emberek, kik régebben ott laktak, nem voltak olyan jók, mint a mostani gróf, ugye tisztelendő ur? — szolt az egyik öreg ember.

— Fájdalom! nem! — felelt a pap. — Különös dolgokat beszélnek róluk.

Egyedül az Isten nagy irtalma bocsáthat meg nekik.

En sohasem elégedtem meg egy-egy odavetett megjegyzéssel, kértem tehát, hogy mondjon el egyet-mást. Leültünk s figyelmesen hallgattuk, a mit a pap egyszerű, de mégis oly megható szavakkal mondott el, mi az Isten szeretetétől áthatott papot oly szépen jellemzi.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Ferencz Ferdinánd főherczeg védnöksége.

Bécs, decz. 23. (Saját tud. távirata.) Egy bécsi magyar egyesület felkérte védnöknek Ferencz Ferdinánd főherczegét. A főherczeg szives készséggel vállalta el a védnökséget és nagyon dicsérőleg nyilatkozott a magyarok jellemvonásáról.

Varsovitzai tüntetés.

Bécs, decz. 23. (Saját tud. távirata.) Tegnap éjjel egy 15 tagból álló uri társaság Prágából Varsovitzba ment, a hol a német iskola-egylet épületének ablakait beverték. Egy rendőrt, aki távozásra szállította fel őket, véresre vertek. A rendőr revolvért rántot és négyszer reálott a társaságra, egy lövése leterítette a társaság egy tagját, kit azonban a többiek elcipeltek. — Prágában az eset városzerte nagy izgatottságot keltett.

Billot nagykövet lemondott.

Budapest, decz. 23. (Saját tud. táv.) A »Journal«-nak Rómából kelt távirata szerint, Billot ottani francia nagykövet, állítólag egészségügyi okokból, beadta lemondását. Ezzel szemben azt állítja a »Figaro« levelezője, hogy Billot a kormány hívta vissza.

A japáni kormány bajai.

Budapest, decz. 23. (Saj. tud. táv.) A »Times«-nek tegnapi Kobeből kelt jelentése szerint az a hír, hogy Port-Artúrt megszállták, a japáni kormányt izgatottságba ejtette. Hosszantartó kabinet-üléseket tartottak, melyeken katonatisztek is vettek részt. A miniszteriumnak ezenfelül a parlamentnek, az adó-indítványokkal szemben tanusított elutasító magatartása miatt, még belső nehézségekkel is kell küzdenie.

A kubai vèrengzésekhez.

Budapest, decz. 23. (Saját tud. táv.) New-Yorkból kelt távirat szerint Ruis ezredet felakasztották és nem agyonlőtték, ami csak növeli az általános izgatottságot. Ugy látszik, hogy a kubai felkelők hasonló körülmények között a spanyol hadseregnek két másik magasrangú tisztjét is megölték.

Válság az Anglo-banknál.

Budapest, decz. 23. (Saj. tud. táv.) A »Neue Freie Presse« jelenti, hogy Elbogen az Anglo-bank elnöke lemondott állásáról.

Puerto-Rico új főkormányzója.

Budapest, decz. 23. (Saj. tud. táv.) Gonzalez Onunoz tábornokot nevezik ki Puerto-Rico főkormányzójává.

A kamarát jan. 20-án oszlatják fel, a választások febr. 20-án lesznek és az új kamara április 10-én ül ismét össze.

Kina felosztása.

Budapest, decz. 23. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Hir szerint illetékes helyen puhatolóztak az iránt, hogy milyen magatartást tanusitanának az Egyesült Államok abban az esetben, ha Kelet-Ázsiában komplikációk álnának be. A puhatolozás célja csak annak a megállapítása volt, vajjon az amerikai érdekek Kinában elég fontosak arra, hogy biztosítékul szolgáljanak Amerika aktív eljárására. Arról, hogy mely oldalról indult ki a puhatolozás, mit sem tudnak. Politikai körökben általában úgy vélik, hogy Anglia kedvezően fogadna Amerika részéről oly lépéseket, a melyek Németország és Oroszország előnyomulásának gátat vethetnének. Bizonyos továbbá, hogy Kina szivesen látná Amerika közbelépését. Az Egyesült Államok, minthogy a Kinában most folyó terület-foglalásban nincs érdekelve, nem fog csapatokat küldeni a kínai kikötőkbe és tényleges érdekei megóvására fog szoritkozni.

Visszavont tiltakozás.

Budapest, decz. 23. (Saját tud. táv.) A »Frankfurter Ztg.«-nak jelenti New-Yorkból, hogy Japán tiltakozását Havai annexálása ellen visszavonta.

A robbanás áldozatai.

Budapest, decz. 23. (Saj. tud. táv.) A »Dortmunder Ztg.« szerint a Kaiser-

stuhl II. tárnában történt robbanás alkalmával, az éjjeli 2 óráig folytatott vizsgálatok szerint 16 ember megöletett és 7 súlyosan megsebesült.

Kivégzés.

Pilsen, decz. 23. (Saját tud. távirata.) Ma reggel fél nyolczkor az itteni kerületi törvényszék épületében Wacsovski József rablógyilkoson, ki saját édesanyját gyilkolta meg, végrehajtották a halálos ítéletet.

A francia tüzérség átalakítása.

Budapest, decz. 23. (Saj. tud. táv.) Az »L'Echo de Paris« szerint a Páris körfala egyrészenek lebontásából befolyó összeget, majdnem kizárólag a tüzérség átalakítási költségeinek fedezésére fordítják.

Lichtenstein hg. Bécsben.

Bécs, december 23. (Saj. tud. táv.) Lichtenstein herczeg pétervári osztrákmagyar nagykövet ide érkezett.

KÖZGAZDASÁG.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

	Budapest, decz. 23.
Buza őszre — — — — —	9.28
Buza tavaszra — — — — —	11.88
Tengeri — — — — —	5.39
» deczemberre — — — — —	4.93
Rozs őszre — — — — —	8.61
Zab őszre — — — — —	6.36

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

	Budapest, decz. 23.
Osztrák hitel — — — — —	351.50
Magyar hitel — — — — —	379.50
Allamvasut — — — — —	334.25
Déli vasut — — — — —	89.87
Rimamurányi — — — — —	244.50
Magyar jelzálog — — — — —	271.75
Magyar leszámítoló — — — — —	245.—
Villamos vasut — — — — —	273.—
Salgótarjáni — — — — —	600.—
Iparbank — — — — —	101.25
Budapest közuti — — — — —	386.75
Kereskedelmi bank — — — — —	1444.—

Bécs, december 23.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel — — — — —	351.25
Magyar hitel — — — — —	379.—
Allamvasut — — — — —	334.25

A szerkesztőurt felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

Az osztálysorsjegyek

megujítása a III. huzáshoz bezárólag f. hó 28-ig eszközzendő. Vételsorsjegyek kaphatók a huzás napjáig január 4-ig; egy egész sorsjegy ára a III. huzáshoz 32 frt,

egy fél sorsjegy 16 frt,
egy negyed » 8 frt,
egy nyolczad » 4 frt,

Sorsjegyek kaphatók:

Biharmegyei Takarékpénztár

Kossuth-utca.

K. Frankl Mari Nagy Piacztér.

Weisz Ignáczné Kispiacztér, tőzsde.

Mihelyfi Emil főutca.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debrecen—Érmihályfalva.											
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.						
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 08	1 31	6 00	2 40	6 12						
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debrecen >	5 23	3 05	6 59	4 07	7 40						
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 37	4 06	7 44	5 09	9 23						
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debrecen—Püspök-Ladány.											
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 38	11 17	5 40	9 24	7 57						
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debrecen >	3 48	12 36	8 15	10 37	8 53						
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 24	1 45	9 45	11 40	9 46						
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debrecen—Nagy-Léta—Vértés.											
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debrecen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta-	5 25	1 05						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 31	5 11	Vértés ind.	—	—						
Püspöki >	—	—	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 44	5 22	M.-Pályi >	5 47	1 30						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Bagos >	6 18	2 05						
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 18	2 05						
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 47	2 34						
P.-Ujfalu >	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 46	6 20	Debrecen é.	7 25	3 18						
Náp >	† 3 38	† 9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.											
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
P.-Ladány >	4 03	10 03	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	—	8 51	4 27	6 04	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49						
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 6	4 53	6 31	5 03	Derecske érk.	10 00	5 40	Sáránd érk.	6 20	2 09						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Arad—Nagyvárad.											
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.						Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	3 45	10 25	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35						
Ósi >	10 30	4 36	7 44	4 44	11 05	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07						
Less >	10 48	4 56	8 06	5 39	11 54	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Kétegyháza >	6 14	12 28	10 54						
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	7 00	2 33	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Békes-Csaba >	6 47	1 19	11 39						
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	7 27	3 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26						
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	7 47	3 27	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56						
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	† 7 56	3 39	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09						
Gyula >	12 21	6 34	10 21	8 23	4 10	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Sarkad >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 28	4 10	6 47						
Csaba >	2 10	7 22	4 42	8 42	4 34	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Gyula >	—	—	—	Cséffa >	8 42	4 34	7 18						
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	9 04	5 00	Less >	9 04	5 00	7 51	Békes-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Less >	9 04	5 00	7 51						
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	9 21	5 19	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 16						
Szeged érk.	4 35	10 20	7 55	9 32	5 30	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31						
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad						Nagyvárad—Gyoma						Gyoma—Nagyvárad.					
	V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	4 05	2 51	4 30	Vaskóh ind.	4 30	2 30	4 42	† 2 43	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	6 09	2 51	Gyoma ind.	3 40	2 40				
V.-Velenceze >	4 05	3 13	4 32	3 13	5 09	3 12	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	5 09	3 12	Ósi >	6 09	2 51	6 24	3 05	Déva-Ványa >	4 37	3 40				
Félix-Füzdő >	4 32	3 27	4 50	3 27	5 37	3 52	Szudrics >	5 09	3 12	5 37	3 52	Uj-Palota >	6 24	3 05	6 41	3 17	Körös-Ladány >	5 13	4 23				
Kardó >	4 50	4 17	5 50	4 17	† 5 58	† 4 15	Belényes >	5 37	3 52	† 5 58	† 4 15	Gyires >	6 41	3 17	7 02	3 36	Szeghalom >	5 40	4 55				
Magyar-Gyepes >	5 50	4 31	6 07	4 31	6 10	† 4 27	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	6 10	† 4 27	Körös-szeg >	7 02	3 36	7 39	4 05	Véztő >	6 12	5 36				
Tasádfő >	6 07	4 45	6 30	4 45	6 19	† 4 37	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	6 19	† 4 37	Szakál >	7 39	4 05	7 55	4 21	Kót >	6 38	6 08				
Drág-Cséke >	6 30	4 58	6 50	† 5 12	6 35	† 4 58	Borz >	† 6 19	† 4 37	6 35	† 4 58	Nagy-tóti >	7 55	4 21	8 25	4 32	Iráz >	6 52	6 28				
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 12	† 7 05	† 5 12	6 56	† 5 19	Sólyom >	† 6 19	† 4 37	6 56	† 5 19	Komádi >	8 25	4 32	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 10	7 02				
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	7 46	5 47	7 10	5 34	Gyanta >	6 35	† 4 58	7 10	5 34	Iráz >	8 42	4 49	9 19	5 14	Sikál >	7 22	7 14				
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	7 58	5 58	7 31	6 03	Hollód >	6 56	† 5 19	7 31	6 03	Kót >	9 19	5 14	9 44	5 32	Sikál >	7 48	7 49				
Hollód >	7 58	5 58	8 12	6 11	7 55	† 6 34	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	7 55	† 6 34	Véztő >	9 44	5 32	10 34	6 13	Körös-szeg >	8 11	8 1				
Gyanta >	8 12	6 11	8 38	6 36	† 8 07	6 49	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	† 8 07	6 49	Szeghalom >	10 34	6 13	11 11	6 31	Gyires >	8 33	8 3				
Sólyom >	8 38	6 36	† 8 53	† 6 50	8 26	7 17	Magyar-Cséke >	† 8 07	6 49	8 26	7 17	Körös-Ladány >	11 11	6 31	12 03	7 21	Uj-Palota >	8 47	8 5				
Borz >	† 8 53	† 6 50	9 05	7 01	8 40	† 7 33	Drág-Cséke >	8 26	7 17	8 40	† 7 33	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	—	Ósi >	9 03	9 1				
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	† 9 18	† 7 13	9 27	† 8 31	Tasádfő >	8 40	† 7 33	† 9 18	† 7 13	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 3				
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	10 04	7 47	10 27	† 8 45	Magyar-Gyepes >	† 9 18	† 7 13	10 04	7 47	Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
Belényes >	10 04	7 47	10 27	8 09	10 56	† 8 21	Kardó >	10 27	† 8 31	10 56	† 8 21		Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.						
Szudrics >	10 27	8 09	10 56	† 8 21	11 12	8 49	Félix-Füzdő >	† 10 56	† 8 21	11 12	8 49	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25						
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	11 12	8 49	—	—	V.-Velenceze >	11 12	8 49	—	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06						
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	—	—	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	—	Bihar >	7 46	6 25	Szekelyhid >	6 14	6 51						
Szekelyhid—Margitta						Margitta—Szekelyhid						Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.		Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.
Szekelyhid ind.	10 02	8 46	10 56	8 46	4 35	Margitta ind.	4 35	4 45	10 02	8 46	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25						
Apátkeresztur >	10 56	8 46	11 12	9 11	4 46	4 57	Monos-Petri >	4 46	4 57	10 56	8 46	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06						
V.-Ábrány >	11 12	9 11	11 24	9 11	4 57	5 10	V.-Ábrány >	4 57	5 10	11 24	9 11	Bihar >	7 46	6 25	Szekelyhid >	6 14	6 51						
Monos-Petri >	11 24	9 11	11 35	9 21	5 13	5 29	Apátkeresztur >	5 13	5 29	11 35	9 21	Paptamási >	8 18	6 53	Nagykágya >	6 27	7 05						
Margitta érk.	11 35	9 21	—	—	5 54	6 10	Szekelyhid érk.	5 54	6 10	—	—	Gyapoly >	8 36	7 08	B.-Diószeg >	6 42	7 25						
Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.						Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.
Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	† 6 34	† 8 21	4 22	6 36	Dobrest ind.	4 22	6 36	6													